

QUÈ CAL SABER?

LA GLOSSOPEDA O FEBRE AFTOSA

L'any 2000, dues malalties que afecten els ramats estaven d'actualitat: l'**encefalopatia espongiforme bovina** (EEB; sigla anglesa, **BSE** '*bovine spongiform encephalopathy*'), anomenada popularment **malaltia de les vaques boges**, i la **glossopeda** o **febre aftosa** (en un full anterior¹ vam parlar sobre l'EEB i el seu agent etiològic, que és un prió).

La **glossopeda** o **febre aftosa** és una **epizoòtia**, és a dir, una malaltia infecciosa que afecta un gran nombre d'animals d'una espècie o de més d'una en un extens territori, que es transmet amb gran rapidesa i que també pot afectar l'espècie humana. Aquesta malaltia afecta la cabanya de bovins i altres **artiodàctils** domèstics o salvatges. (Els **artiodàctils** són mamífers ungulats amb les extremitats acabades en un nombre parell de dits, dos dels quals, com a mínim, els serveixen per a aguantar-se a terra; són simètrics i formen l'**unglot** —en espanyol, *pezuña*.)

Els dos noms que rep aquesta malaltia estan relacionats amb les característiques de la infecció. En el cas de **febre aftosa**, fa referència a la formació d'**aftes** (petites lesions ulceratives) a la boca i entre les **ungles** dels animals malalts. En el cas de **glossopeda**, recorda la localització de les esmentades **aftes**: **glosso-** és una forma prefixada del mot grec *glôssa*, 'llengua', i **-peda** prové del llatí *pes, pedis*, que significa 'peu'.

L'agent que causa la glossopeda és l'**aftovirus**, també anomenat **virus FMD** (de l'anglès *foot-and-mouth disease*, que és el nom que rep la malaltia en aquella llengua), que és un virus de la família dels **picornavirus**. Els noms de les famílies de virus solen indicar alguna característica comuna als membres que les componen. Els **picornavirus** són uns virus molt petits (**pico-** és una forma prefixada que en el sistema internacional equival a 10^{-12}) i el seu àcid nucleic és un **RNA** (en textos especialitzats, no *ARN)² monocatenari. El 1898, els bacteriòlegs Friedrich Löffler i Paul Frosch van deduir que la **glossopeda** devia ésser causada per un agent infecciós més petit que els bacteris, si bé els mitjans tècnics de l'època no en permetien la visualització.

1. Vegeu el núm. 109 de QUÈ CAL SABER?
2. Vegeu el núm. 100 de QUÈ CAL SABER?